

कुल पृष्ठ संख्या-32 (कवर पेज सहित)

क्रम संख्या.....263283

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड, राजस्थान, अजमेर

उच्च माध्यमिक परीक्षा

(परीक्षार्थी द्वारा स्वयं भरा जाना चाहिये)

प्रश्नवार प्राप्तांको की सारणी (परीक्षक के उपयोग हेतु)

प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक	प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक
1	12	19	3
2	6	20	3
3	12	21	4
4	2	22	4
5	2	23	4
6	2	24	
7	2	25	
8	2	26	
9	2	27	
10	2	28	
11	2	29	
12	2	30	
13	2	31	
14	2	योग	80
15	2	प्राप्त अंकों का कुल योग (Round off)	
16	2	अंकों में	शब्दों में
17	3	80	अस्सी
18	3		

नोट :- परीक्षार्थी उपरोक्त के अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका के अन्य किसी भी भाग में अपना नामांक नहीं लिखें।

माध्यम - हिन्दी ☒ अंग्रेजी ☒

विषय - पंजानी साहित्य

परीक्षा का दिन - सोमवार

दिनांक - 1/4/2024

नोट :- परीक्षार्थी के लिए आवश्यक निर्देश इस पृष्ठ के पिछले भाग पर उल्लेखित हैं। जिन्हें सावधानी पूर्वक पढ़ लें व पालना अवश्य करें।

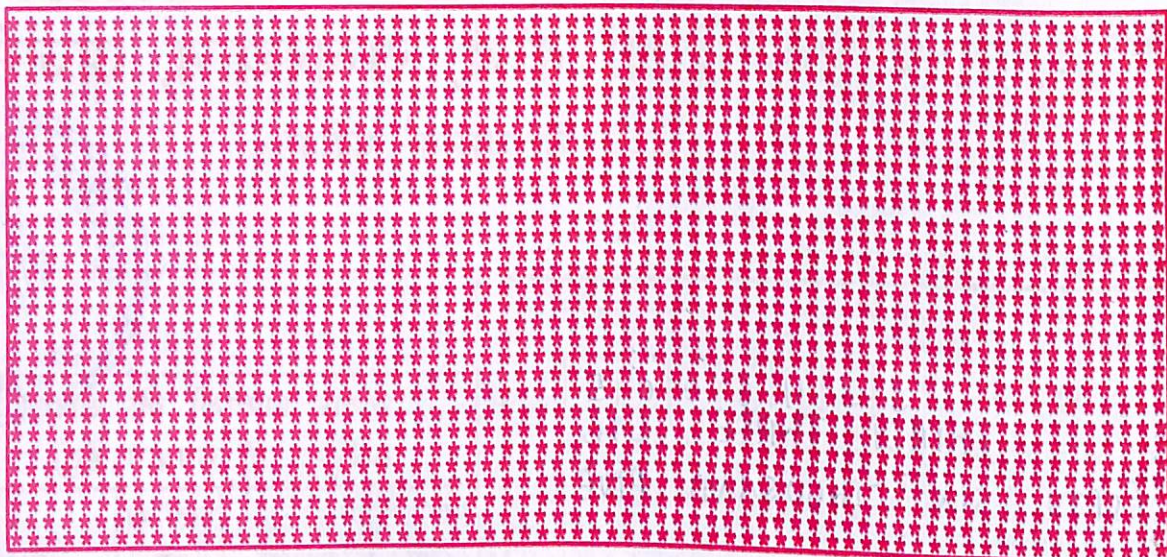
परीक्षक हेतु निर्देश :- (1) परीक्षक को उपरोक्त सारणी अनुसार प्राप्तांक भरना अनिवार्य हैं, अन्यथा नियमानुसार दंडित किया जायेगा।

(2) परीक्षक उत्तर पुस्तिका के अन्दर के पृष्ठों के बायीं ओर निर्धारित कॉलम में लाल इंक से अंक प्रदत्त करें।

(3) कुल योग भिन्न में प्राप्त होने पर उसे पूर्णांक में ही परिवर्तित कर अंकित करें (उदाहरणार्थ : $15\frac{1}{4}$ को 16, $17\frac{1}{2}$ को 18, $19\frac{3}{4}$ को 20)

परीक्षक के हस्ताक्षर संकेतांक 34555

प्रमाणित किया जाता है कि इस उत्तर पुस्तक के निर्माण में बोर्ड द्वारा प्रदत्त 58 जी.एस.एम. ईको मेपलिथो कागज ही उपयोग में लिया गया है। 179/2024

परीक्षार्थियों के लिए आवश्यक निर्देश

1. समस्त प्रश्नों का हल निर्धारित शब्द सीमा में इसी उत्तर पुस्तिका में करना है। विशेष परिस्थिति में अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका, उत्तर पुस्तिका भरी हुई होने पर पर्यवेक्षक एवं वीक्षक की अनुशंसा पर ही उपलब्ध कराई जायेगी।
2. प्रश्न-पत्र पर निर्धारित स्थान पर अपना नामांक लिखें।
3. प्रश्न-पत्र हल करने के पश्चात् जिस पृष्ठ पर हल समाप्त होता है, उस पर अन्त में "समाप्त" लिखकर अन्त के सभी रिक्त पृष्ठों को तिरछी लाइन से काटें।
4. निम्न बातों का विशेष ध्यान रखें अन्यथा अनुचित साधनों की रोकथाम अधिनियम के तहत कार्यवाही की जा सकेगी:-
 - (i) उत्तर पुस्तिका के ऊपर/अन्दर तथा प्रश्नोत्तर के किसी भी भाग में चाही गई सूचना के अलावा अपना नामांक, नाम, पता, फोन नम्बर अथवा पहचान की कोई अन्य प्रकार की सूचना आदि अंकित नहीं करें अन्यथा "अनुचित साधनों के प्रयोग" के अन्तर्गत कार्यवाही की जावेगी।
 - (ii) उत्तर पुस्तिका के पृष्ठों को फाड़ें नहीं। उत्तर-पुस्तिका के मुख पृष्ठ पर अंकित संख्या के अनुसार पृष्ठ पूरे होने चाहिये। परीक्षार्थी उत्तरपुस्तिका प्राप्त करते ही पृष्ठ संख्या की जांच कर लें यदि पृष्ठ कम/अधिक या क्रम में नहीं हैं तो वीक्षक से तुरन्त बदलवा लें।
 - (iii) परीक्षा केन्द्रों पर पुस्तक, लेख, कागज, केलक्यूलेटर, मोबाईल, पेजर आदि किसी भी प्रकार का इलेक्ट्रॉनिक उपकरण तथा किसी भी प्रकार का हथियार आदि ले जाना निषेध है।
 - (iv) वस्त्र, स्कूल, ज्योमेट्री बॉक्स पर कुछ भी न लिखकर लावें। टेबल के आस-पास कोई अनुचित सामग्री नहीं होनी चाहिये, इसकी जांच कर लें।
 - (v) अपनी उत्तर पुस्तिका/ग्राफ/मानचित्र आदि परीक्षा भवन से बाहर ले जाना दण्डनीय अपराध है, अतः परीक्षा समाप्ति पर उत्तर पुस्तिका वीक्षक को बिना सौंपे परीक्षा कक्ष नहीं छोड़ें।
5. उत्तरों को क्रमानुसार एक ही स्थान पर लिखें। प्रश्न क्रमांक भी सही अंकित करें, अन्यथा दण्ड स्वरूप परीक्षक को 1 अंक कम करने का अधिकार है। बीच में उत्तर पुस्तिका के पृष्ठ रिक्त न छोड़ें। गणित विषय के लिए रफ कार्य उत्तर पुस्तिका के अंतिम पृष्ठों पर करें तथा तिरछी रेखा से काटें।
6. जहाँ तक हो सके प्रश्न के सभी भाग के उत्तर, उत्तर पुस्तिका में एक ही स्थान पर अंकित करें।
7. भाषा विषयों को छोड़कर शेष सभी विषयों के प्रश्न-पत्र हिन्दी-अंग्रेजी दोनों भाषा में मुद्रित हैं। किसी भी प्रकार की त्रुटि/अन्तर/विरोधाभास होने पर हिन्दी भाषा के प्रश्न को ही सही माना जाये।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

1. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ?
(ਚੰਡ-ੳ)

1. i) (ਸ) ਚੰਡ ਮੈਂਚ ~~ਮਿੱਥ~~

ii) (ੳ) ਬਾਬੂ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਮਰਹੂਮ

iii) (ੲ) ਲੀਰੇ ਲੀਰੇ ਜੇਹਾ

iv) (ਅ) ਆਪਣੀ ਬਾਬੇ

v) (ੲ) ਹਰ ਹਾਹੁ ਹਾਬੇ

vi) (ਸ) ਚੰਡਾਬੀ

vii) (ਸ) ਰਾਬਲੀ ਕੀਰੂਰ

viii) (ਸ) ਰਾਮ ਮਿੱਥ ਨੇ ਘੁੱਲੂ ਨੂੰ

ix) (ੳ) ਚੰਡ ਡਾਕਰ ਟਾ ਨੇਟ

x) (ੲ) ਬਾਬੂ

xi) (ਅ) ਮੱਥ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕ ਹੈ

xii) (ਸ) ਰਾਹੁਦ ਮਿੱਥ ਰੁਪਾਏ

2. i) ਹਰੀ ਟਾਮਰੇ ਘੱਤ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਾਂ ਮੰਨੀ

ਕਿਹੜੀ ਟਾਮਰੇ ਹਰੀ ਪਰੀਕ ਮੈਂ ਬਿਮਰਾਈ ਹੈਂਗੀ ।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉਤਰ

- (i) ਮੇਰੇ ਦੀ ਮੈਰੇ ਜੇਰੇ ਆਉਂਦੇ ਗਈਆ।
ਲੰਬੇਗਾ ਮੈਰੇ ਭੁਮੀ ਗਾਉਂਦੇ ਗਈਆ।
- (ii) "ਮਖਾਂ ਥੋਰੇ ਤਾਂ ਸਹੀ - ਘੁੰਮੀ ਕੀ ਥੰਘੜ ਹੀਰਾ"
- (iii) ਗੁਲ ਪਿਆ ਛੋਲ ਬਜਾਉਣਾ।
- (iv) ਵੇਈ ਮੇਰੇ ਵੇਈ ਸੀਏ ਸੁਖਮ ਥੋਲ ਧਤਮੇ ਪਹਿ।
- (v) ਸਾਂਤ ਰਮ ਦਾ ਸਥਾਈ ਭਾਵ ਹੈਰਾਨ ਹੈ।
- (vi) ਕਈ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭੁੱਖ ਹੀ ਭੁੱਖ
ਨਾਸ ਸਜਣੀ ਹੈ।
- (vii) ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਸ ਵੇਖਣਾ - (ਬਗਾਬਰ ਸਮਝਣਾ) - ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬ
ਬੋਲਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਸ ਵੇਖਦੀ ਹੈ।
- (viii) ਮਹਿਸੂਸ ਪੱਕੇ ਸੇ ਮਿੱਠਾ ਹੋਵੇ - [ਅਰਾਮ ਨਾਸ ਕੀਤਾ
ਕੰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।]
- (ix) ਤੁਹਾਡੀ ਪਰੀਖਿਆ ਕਿਸਦੀ ਤਰੀਕ ਤੇ ਸੁਰੂ ਹੋ
ਹੋਈ ਹੈ ?
- (x) ਜੈਪੁਰ , ਅਮਰਮੇਰ , ਉਦੈਪੁਰ , ਰੋਹਤਾ ਤੇ ਜੈਪੁਰ ਸ਼ਾਮਲ
ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਸ਼ਾਹਿਰ ਹਨ।
- (xi) ਧੁੰਮੀਪੁਰ ਸ਼ਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ , ਤੇ ਰਿਹਾ , "ਮੈਂ" ਹਮੇਸ਼ਾ
ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਸ਼ਰਾਹ ਹਾਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆ ਦੀ
ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

vii

~~ਵਿਪੇਖ - ਅੱਤ ਮਾਹਿਰ ਮਾਏ ਹਨ।~~

viii

~~ਜਾਂ ਵਾਹਕ ਵਾਹ~~

ix

~~ਮੈਜਰਤ ਵਾਹ~~

x

~~ਅਮਰ ਵਾਹਕ ਵਾਹ~~

xii

~~ਕਰਮ - ਕਰਮਾ~~

xiii

~~ਉਦੇਸ਼ - ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ~~

(ਖੰਡ - ਮ)

4.

~~ਉਪਰੋਕਤ ਧੌਰੇ ਦਾ ਛੁੱਕਣਾ ਮਿਸ਼ਰੇਖ 'ਮਫਾਈ' ਹੈ।~~

5.

~~ਕੁਝ ਕਰਕਟ ਖਿਸਾਰਨ ਤੇ ਮੈਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ
ਆਦਤ ਨਾਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਛੁੱਕੇਗੀ।~~

6.

~~ਮਕੂਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰਕਟ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਹੋਏ
ਕਾਰਜਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਜੀ ਰੋਣਾ ਹੈ।~~

7.

~~ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਣੀ ਮਫਾਈ ਆਪ ਕਰਨ
ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਆਉਣੀ ਹੈ।~~

8.

~~ਸ਼ਾਂਤ - ਤਰੀਕਾ, ਢੰਗ~~

~~ਰੋਮਿਸ਼ - ਜਿੰਮਤ ਮਿਸ਼ਰਤ~~

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ - ਬੱਚੇ, ਸ਼ਵਾਰ

ਸ਼ੈਲ - ਸ਼ਹੂਰਤ

9. 'ਅੱਛਾ ਮਾਇਰ' ਕਹਿਣਾ ਅਨੁਮਾਰ ਕਿਸੇ ਮਿਥਾਏ ਨੇ
ਉਮਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ
ਨੂੰ ਜਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨੂੰ ਅੱਛਾ ਮਾਇਰ ਪੁੱਠਾ
2 ਅਥਵਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ
ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

10. ਭਾਂ ਵਲੀਤਾ ਆਖਣੀ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ
ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚੋਂ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਨਸਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ
2 ਆਪਣੇ ਫੌਰ ਬਾਹਰ ਹੈ ਪਰ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁਣ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

11. 'ਬਿਰਛ ਨਾਲ ਹੈ ਕੇ ਤੁਹਾ' ਕਹਿਣਾ ਅਨੁਮਾਰ ਸਾਰੇ
ਉਥੇ ਬਿਰਛ ਦੀ ਛਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ
ਲਈ ਮਾਨੂੰ ਆਖਣੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਬਿਰਛ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
2 ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਖਣੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਮਤਮ ਬਣਾਉਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਿਰਛੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜੇ ਚਿਰ ਹੀ ਹੋਣੇ ਹਨ।

12. ਆਪਣੀ ਸ਼ਹੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿੱਕਾ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚਾ ਦੇ
2 ਬਸ਼ਵੇਤ ਮਿਠੇ ਦੇ ਕੁਝ ਥਾਂ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ਼ਮੀਨ
ਧਿੱਕੇ ਰੋਜ਼ ਪਿਰਾ ਦਾ ਸ਼ੁਗਲ ਸੀ। ਇਹ ਪਿਰ ਕਹਿੰਦੀ
ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਮਾਡੀ ਵਜ਼ ਪੱਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰ
ਦਿੱਤੀ ਪੁਰੀ ਪਿਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜੀ ਸਹੀ ਸੀ।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

13. ਮੋਹ - ਧਾਮ ਕਾਹਣੀ ਤੇ ਮਾਨੂੰ ਮਿੱਥਿਆ ਮਿਸ਼ਰੀ ਤੇ ਰਿ
ਮਾਨੂੰ ~~ਚਮੇਲਾ~~ ਧਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਰਿਮੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਜਾਈ - ਸੁਗਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਰ ਤਾਂ ਛਾਇਆ ਖੁੰਦੇ ਹਨ।

14. ਦਿਵਾਂਗੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਤੇ ਸਿਖੇ ਹਨ -

1. ਘਸ਼ਾਟ ਜਾਂ ਮੋਦ

2. ਘਾਤਰ ਉਮਾਰੀ

3. ਵਾਤਾਵਰਨ ਜਾਂ ਦੈਮਕਲ

4. ਮੋਹਨਾ ਤੇ ਮੈਲੀ

5. ਭਾਵ ਫੈਕਟ

6. ਤਾਮਾ

7. ਵਾਤਾਵਰਨ

15. ਮਿਸ਼ਰ ਰਸ ਦਾ ਮਥਾਈ ਭਾਵ ਖੀਰ ਜਾਂ ਧੁੱਮ ਹੈ।
ਦਿਸ਼ਰੀ ਉਚਾਹਰਨ ਦਿਸ਼ ਤਰਾਂ ਹੈ -

ਹੀ ਅੱਤਰ ਕੋਈ ਆਇਆ ਮਾਏ ਵਿਗੜੇ,

ਤੱਕ ਚੰਨ ਸੁਗਝਾ ਛੱਕ - ਛੱਕ ਤੇਜ਼ੇ।

ਕੋਮੇ ਹੀ ਉੱਚਾ ਮੱਥਾ ਤਾਰਿਆ ਵਾਹੀ,

ਆਇਆ ਹੀ ਖੋਰੇ ਕੀਬਰ ਧੁੱਮ ਧੁੱਮ ਰਿਜ਼ੇ।

ਕੋਮੇ ਹੀ ਦਿਓ ਤੱਥ ਚੰਨੇ ਦੀਆਂ ਕਸ਼ੀਆਂ,

ਕੋਮੇ ਹੀ ਦਿਓ ਧੋਰ ਮੱਖਣ ਦੇ ਪੇਜੇ।

16. ਕਣ ਗੱਮਦਾਰੀ ਕਾਇ ਖੁਹਤੀ ਦੇ ਛਾਹ ਕਈ
ਤੇ ਸਿਖੇ ਹਨ -

1. ਕਮਦਾਰ ਮਿੱਥ ਧਾਮ

2. ਕਮਿਸ਼ਨ ਖੀਤਮ

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ	ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਉਤਰ
	3.	ਸੁਰਜੀਤ ਖਾਤਰ
	4.	ਐ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
		(ਖੰਡ - ਏ)
	17(i)	<u>ਧੁਮਰਾ</u> ਜੋ ਇਹ ਵਾਇ ਖੰਗੜੀਆਂ ਮਾਡੀ ਖੰਗੜੀ ਦੀ ਖਾਤਰ - ਧੁਮਰਾ ਵਿਚ ਖੰਗੜੀ ਵਾਇਪਾਰਾ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਾਇ ਮੰਗਰਿ ਵਿਚ (ਤੁਲੇਚਨ ਸ਼ੇਰੀ ਦੀ) ਵਾਇ (ਵਿਤਾਥਾ ਤੇ ਵੁਲੀਆ) ਦੇ ਸ਼ੇਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਤਨਾ ਇਹਨਾਂ ਮਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਇ ਨੇ ਵਿਤਾਥਾ ਦੀ ਮੱਤਤਾ ਦੱਸੀ ਹੈ।
3	11	<u>ਵਿਸ਼ਾਖਿਆ</u> ਜੋ ਵਾਇ ਵਾਇਥਾ ਤੇ ਵਿ ਨਾਂ ਤਾ ਪਹਿਲਾ ਵੁਲੀ ਮੁਥਰਮ, ਮੰਗਪ ਤੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾ ਵੁਲੀ ਤਨਾ ਤਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਤਨਾਂ ਤੇ ਨੀਥੀ ਮੰਗਰਿ ਨੇ। ਨੇ ਵਿਤਾਥਾ ਦੀ ਵੁਲੀਆ ਤੇ ਦੁਰ ਗੰਗੇ ਤਨਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਤਨਾਂ ਹੈ ਆਦਮੀ ਤਨਾ ਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਤਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਤਨਾ
	111	ਮੁਥਰਮ - ਤੁਲੇ ਦੀ ਵੁਲ ਗਾਂ - ਨੀਥੀ ਵਸਰ - ਆਦਮੀ ਖੁਮਰ - ਮੰਗਪ

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਉੱਤਰ

18. 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਰ' ਬਣਿਤਾ ਏ. ਧੁਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ
ਰਚਨਾ ਹੈ। ਬਣੀ ਮਜ਼੍ਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਠ ਇਸ ਤੋਂ
ਮਨ, ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ, ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਤੇ ਮਜ਼੍ਹਰ
ਮੰਤਰ ਦੇ ਗਾਣੇ ਦਾ ਸ਼ਿਰਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਣਿ ਰਾਜੇ
ਤੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਰ ਬਹੁਤ ਜੀ ਚੰਗੇ
ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਸ਼ਾਵਾ ਮਖਤ ਮਿਸ਼ਨ
ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਬਿਯਾਸ ਨੂੰ
ਨਿਰੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਯਾਸ ਇਹ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਸ਼ਿਸ਼ਾਵੀ ਚੁਸ਼ੀਆਂ ਹਨ।

3 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਰ ਭੇਸ਼ੀਆਂ ਭਾਸ਼ੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਿੱਥੇ ਮਾਠੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ
ਤੇ ਆਪਣਾ ਦੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਏ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਸ਼ਾਵਾ
ਮਖਤ ਮਿਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਰ - ਮੰਤਰ
ਮੰਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਛੋਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਤੇ ਹੈ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਇਹ
ਧੁਰਨ ਮਨ ਲੱਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

19. 'ਭੂਆ' ਕਾਵੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਭੂਆ ਇਸ
ਕਾਵੀ ਦੀ ਸੁੱਖ ਘਾਤਰ ਹੈ। ਕਾਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੀ
ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਵੀ
ਇਹ ਭੂਆ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਖੇ ਧੱਖ ਮਾਮਲੇ
ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

3 1. ਭੁਤੀਏ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ ਦੇ ਖੁਸ਼ ਤੇ ਹਾਕੀ ਨੂੰ
ਅੰਪਰਾਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭੂਆ ਆਪਣੇ ਭੁਤੀਏ ਨੂੰ
ਪੜ੍ਹਾਏ ਨਹੀਂ। ਪਾਉਂਦੀ ਪਰ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ
ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਭੁਤੀਏ ਆਇਆ ਹੈ
ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਗੀ ਦੀ ਮਾਗੀ ਉਸਦੇ ਦੇ ਆਖੇ -

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ	ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਉਤਰ
		ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਿਪਟ ਗਈ ਤੇ ਅਦਾਨਾ ਮਾਰ - ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਫਿੱਕਾ ਕਰ ਸਿਲਾਨਾ।
	2	<u>ਧੌਰਿਆ</u> <u>ਏਝੇ</u> <u>ਫੁਖੀ</u> ਜੂ ਭੁਆ ਦੱਸਦੀ ਤੇ ਦਿ ਤਿਨਾਂ ਘਰ ਥੇ ਭੁੰਗਿ ਤੇ ਫੁੱਡਿਆ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕੇ ਤਿਥੇ ਪਿਛੇ ਦਰਗੇ ਤਿਨਾਂ ਭਰਾ ਮਨ। ਇਕ ਸਦਾਨੀ ਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਰੋਡਾ ਤੇ ਗਿਆ। ਡੇਰਾ ਪਿਛੇ ਮਭ ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੀ ਉਮਰੇ ਘਰ ਬੈਠੀ ਆਖਾਦ ਨਾਂ ਰੋਈਆਂ ਆਂ ਮੰਨਤਾਂ ਮੰਗ ਕੇ ਫੁੱਡੇ ਸਿਆ ਮੀ ਇਹ ਮਭ ਦੱਸਦੀ ਭੁਆ ਰੇ ਰਹੀ ਮੀ।
	3	<u>ਗੁੱਮੇ</u> <u>ਵਾਈ</u> ਜੂ ਭੁਆ ਬਰਤ ਗੁੱਮੇ ਵਾਈ ਨੀ ਜਦ ਫੇਬਰ ਦਾ ਦੁੱਪ ਭੁੱਖ ਸੋਦਾ ਤੇ ਦੇ ਘਰੇ ਜੋਰ ਦੁੱਪ ਨੀ ਬੈਠਾ ਤਾਂ ਭੁਆ ਨੂੰ ਬਰਤ ਗੁੱਮੇ ਅਭਿਦਾ ਹੈ।
	4	<u>ਸੁਮੀਰਾ</u> ਜੂ ਫੇਬਰ ਦਾ ਦੁੱਪ ਭੁੱਖ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਜਦ ਗਾਏ ਆਂ ਘਰੇ ਦੀ ਦੁੱਪ ਨਾਂ ਮਿਸ਼ਿਆ ਤਾਂ ਭੁਆ ਸੁਮੀਰਾ ਪੁੱਰੀ ਤੇ ਤੇ ਮੋਚਦੀ ਤੇ ਕਿ ਮਾਂ - ਮਾਂ ਤਾਂ ਉਮਰਾ ਭੁੱਖਿਆ ਆਇਆ ਤੇ ਤੇ ਘਰ ਦੁੱਪ ਦੀ ਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਸੀ ਭੁਆ ਦੇ ਸੁਤਾਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛਾਂ ਪੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭੁਆ ਦਾ ਸੁਤਾਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੀ।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

20.

परीक्षार्थी उत्तर
उत्तराभिन्ना में भारिन्ना

फिर हाथ की गंठ में बि बरुत मोरे डेटे
 - डेटे खगौम खेठ गये मरु । बँडू बूमा
 क़ितां नू देव रिग। मी । तां बँडू बूमा क़ितां
 बँडे त्रां वे वरिंदा जे बि इमी मैतू ही
 भायदे त्रां बिदा प्रदि । फिर खगौम उमरा वरुत
 रिन्नाया। मन्नावर क़ितादि प्रग। त्रां जे बि नू
 बिम उगं खेठ प्रदेमा नू तां मजी उगं चंफ
 ही नू मेवया। तां बँडू बूमा नू वरुत वरु
 प्रंगरा जे उ क़ि क़िमतू तेम प्रगादि प्रदी वरिंदा
 जे । तां उमरा उरिन्ना हि गंठ मेन रेंदा जे
 नरे मगरा चिउ तेम मूव उरी जे
 तां देहे तेम प्रगादिहा मूव वरु हिरे जे।
 खगौम वरुत जी त्रपरी - त्रपरी बँक़रा जे यर
 बँडू बूमा ममा जी उगरा जे। हिम उगं
 खगौम उम मघात जे पचिंद ही दाश
 मी बि क़ि मैरा जे बि क़ि बेसा जगम
 वरु प्रदे जे बँडू बूमा वरुत जी रिन्नाया
 वरु मी । क़ि फिर चंफउ जेग मी त्रां
 जे उ बँडू बूमा जेरी - जेरी चंफरा उरिन्ना।
 भायदी मैसिह जे पचिंद त्रां जे नरे क़ि
 खगौम त्रां पचिंद पचिंद जे तां उमरु गंजी
 प्रमी जेरी जे ।
 नरे खगौम त्रां जे तां उमरु
 यडा चंफरा जे बि क़ि तां जग रिन्ना जे दिव
 उमरु वरुत पडडाहा जे जे।

मिर्विन्ना = उत्तराभिन्ना में भारिन्ना।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

21.

ਸੁਰੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਭੁਮਿਕਾ ਜੂ
ਭਗਤ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ
ਮਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਭ
ਤੇ ਉੱਤਮ ਨਾਂਮ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ
ਲਈ ਸੁਰੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖੁਸ਼ਮੁਖ ਯੋਗਦਾਨ
ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ
ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਸੁਰੀਦ ਦੇ ਗਏ ਸਨ।

ਜਨਮ ਤੇ ਮਾਤਾ - ਪਿਤਾ ਜੂ

ਸੁਰੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ
ਜਨਮ 11 ਨਵੰਬਰ 1904 ਈ. ਨੂੰ ਚੱਕ ਨੰ. 5
ਜਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਹਿਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਬੀਗਾ ਵਿਚ
ਏਫ਼ਿਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਭੁਸਨ ਸਿੰਘ
ਕਾਂਗੇਸ ਦੇ ਉੱਥੇ ਸ਼ੀਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ
ਸੀ ਸ. ਅਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਾਂਗੇਸ ਦੇ ਸ਼ੀਰ
ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂਮ ਗਿਰਿਆਣੀ ਸੀ
ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਏਫ਼ਿਕਾ ਤਾਂ ਉਸ
ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਚਾਚਾ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ੇਖ ਵਿਚੋਂ
ਹੋਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤਾ ਦਾਖ਼
ਕਿਹਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ।

ਵਿਦਿਆ ਜੂ

ਸੁਰੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ
ਪਿੰਡ ਬੀਗਾ ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਿਰ
ਸ਼ਾਹਿਦ ਆ ਕੇ ਡੀ.ਏ. ਵੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ
ਅੰਕ ਕਰਕੇ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ।

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉਤਰ

ਮੈਂ ਸ਼ਿਮਾ ਮੀਇਨਕਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਗਾ ਉਰਦਾ ਨਾ

ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਭਰਪੂਰ ਮਿੱਥ ਕਾਜ਼ਮ
ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਮਾਧੇ ਨੌਜਵਾਨ
ਗਜ਼ਗਰੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਇਨਕਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਗਾ ਉਦਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ
ਮਾਗਿਆ ਜੇਥੇ ਥੀਆ ਬਣਾਈਆ, ਤਿਨਾਂ ਜੇਥੇ ਭਰਪੂਰ
ਮਿੱਥ ਆਗੂ ਸਨ।

ਮਾਈਮਨ ਰਮੀਸ਼ਨ ਨਾ

ਮੇਰੇ 1928 ਈ. ਇਹ ਮਾਈਮਨ ਰਮੀਸ਼ਨ
ਭਰਪੂਰ ਆਇਆ। ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਨੇ ਇਸੇ ਬਹੁਤ
ਇੱਥੇ ਵੀਤਾ। ਮਾਈਮਨ ਹਾਪਸ ਜਾਇ ਦੇ ਨਾਮ
ਜਗਾਏ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਨਾਮ ਬਾਜ਼ਪਤ ਗਏ ਦੀ
ਮੌਤ ਤੋਂ ਗਈ ਸੀ। ਭਰਪੂਰ ਮਿੱਥ ਨੇ ਇਸੇ ਬਹੁਤ
ਦੋਹ ਦੋਹੀ ਮਾਊਰਮ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮੈਂਬਲੀ ਇਹ ਬੰਬ ਮੁੱਟ ਨਾ

ਮੇਰੇ ਭਰਪੂਰ ਮਿੱਥ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਜੋਰ ਮਾਧੀ ਨਾਮ ਨਿਲ ਦੇ ਅਮੈਂਬਲੀ
ਇਹ ਬੰਬ ਮੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਮਾਨੀ
ਨਾਮ ਉਥੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਭ ਧਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਉਥੇ ਜੀ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ।

ਫ਼ਾਂਸੀ ਨਾ

ਮੇਰੇ ਭਰਪੂਰ ਮਿੱਥ, ਗਜ਼ਗਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੇ

પરીક્ષક દ્વારા પ્રદત્ત અંક	પ્રશ્ન સંખ્યા	પરીક્ષાર્થી ઉત્તર
		રૈદ વગેરે જિલ્લાં હું કાંમી હી મત્રા મુદ્દા ગાથી 23 માર્ચ 1931 જી. હું જિલ્લાં હું કાંમી રે જિલ્લી ગાથી યજ જિલ્લાં હી કામ હું જિલ્લાં રે હામિમા હું રેદ હી કામ હામિમા રિદ મુદ્દા જિલ્લીમા મહા. અર જિ પ્રથી જિલ્લાં હી બાદ રિદ જગ માજ રિવે 23 માર્ચ હું મેજા ફંગાલા જી
4		<u>માર - ખીમ ના</u> રિમ્મ હાં જિલ્લાં રેમ હમડા હીમાં કુચકાનીમા મંદરે જી માહા રેમ જીગરેજા રે 15 જાગમડ 1941 રે રિદ જામાદ રે રિડા મી જિલ્લાં રેમ હમડા રે વાગ જી જાંત્ર માહા રેમ જામાદ રે મરે ઉવ જામી રિડિરે મેજા રગંગે રિડે ઉવ જામી જિલ્લાં રેમ - હમડા હું મજામ વગેરે જીમા
22		<u>રિડિડા</u> રિડિડા હું માગિડ હા મહા રે યગિજા રૂપ મીકિ જાહા જી રિડિડા જાહા રે જી મહુધ હી મગિજા રૂપ હું યુગા રહી જી રિડિડા માહિ હા મહા રે જગમડ યિજાગા રૂપ જી, <u>રિડિડા</u> <u>હા</u> <u>જાગમડ</u> <u>રે</u> <u>યગિજામા</u> જી રજા રે રિમ રિદ મહુધી જામુદ મહા કુજાગા જામટ રીડે જાહે જગા રિડિડા રિડે મજાધા રિજાજા, જામ, ડાજ હા મુદ્દા

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਮੁਮੋਸ਼ ~~ਹੁੰਦਾ ਹੈ~~ ਕਹਿਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਤੀਬਰ
ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਗਠਾਣਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੇ. ਧੁਰਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ $\Rightarrow$ ਕਹਿਣਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਮੈਂਦੇ ਬੀਰਿਸ਼ਮਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਬਚਨ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ
ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੀ ਬੋਧੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰਜਾਇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ $\Rightarrow$ ਕਹਿਣਾ ਗਾਉਣਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਮੈਂਦਿਤੀ ਯਾਗਨਕਤ ਅਨੁਸਾਰ $\Rightarrow$ ਕਹਿਣਾ ਸੀਟਨ ਦੀ ਪਛੇਲੇ

ਕਹਿਣਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਬੋਧੀ ਹੈ। ਕਹਿਣਾ ਪ੍ਰੇਰ ਮਾਤਾ
ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ। ਕਹਿਣਾ ਮਨੁੱਖ ਮਨ ਦੀਆਂ
ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਗਠਾਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ
ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੇਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਮਾਤਾ
ਪ੍ਰਿਅਤਮ ਸੁਗਠਾਏ ਹੋਣਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ
ਕਹਿਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਹਿਣਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹਰ ਦਿਲਚਸਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਦੀ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਲਪੀ ਸੁਝਾਵ
ਧਾ ਪਤੀ, ਬੋਧੀ ਦਾ ਚੇਤਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਕਹਿ ਮਤ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ
ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਧੀ ਬਿਗ ਜਾਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਰਿ ਨਹੀਂ
ਪਾਉਂਦਾ ਉਥੇ ਕਹਿ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਹਿਣਾ ਦੇ ਤੌਰ $\Rightarrow$ ਕਹਿਣਾ ਦੇ ਤੌਰ ਹੋਣ
ਸਿੱਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

1. ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉਤਰ

ਮੁਰਖ ਤੇਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤੇ ਸੇ ਘਾਠਰ ਦੀ ਸਮਝ
 ਦਿਖ ਆ ਮਰੇ। ਕਹਿਤਾ ਦਿਖ ਇਸ ਤਾਂ ਹੈ
 ਮੁਰਖਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੇ ਕੀ' ਕਹਿਤਾ ਚਾਹੀਦੀ
 'ਸਮਝ' ਦਿਖ ਨਾਂ ਆਉਣ। ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਾਂ
 ਦੀ ਤੇਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤੇ ਸੇ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ
 ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਮਰੇ।

ਖੁਤੀਰ

ਕਹਿਤਾ ਸ਼ਿਖਰ ਪ੍ਰਥੀ ਕਈ ਦਾਖ ਖੁਤੀਕਾਂ ਦਾ
 ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਦਾ ਤੇ ਸਿਮ ਤਾਂ ਕਹਿਤਾ ਦਾ
 ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣ ਪ੍ਰਥੀ ਕਈ ਦਾਖ ਖੁਤੀਕਾਂ ਦੀ
 ਦਰਤੇ ਹੋਦੀ ਤੇ ਸਿਏ ਖੇਮੇਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਿਤਾ
 ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਤੇ

ਏ ਹੁੰਦਿਆ ਦਿਖ ਕੇ' ਹੁੰਦੀ
 ਇੰਨ ਮਹਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੰਨ ਕੋਰਾ ਦਾ।
 ਏ ਪਸਿੰਨਾ ਦਿਖ ਮਸ਼ਰੂਤ ਵੈਤੀ,
 ਇਕ ਕੋਰਾ ਦਾ ਇਕ ਕੋਰਾ ਦਾ।

ਇਸ਼ਾ ਤੇ ਮੈਸ਼ੀ

ਕਹਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਥੀ ਮਾਨ੍ਹੇ
 ਇੰਨ ਦਿਸੇ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਤੇ
 ਇਸ ਦਿਸੇ ਤੇ ਜੀ ਮਾਨ੍ਹੇ ਕਹਿਤਾ ਸ਼ਿਖਰ ਪੈਂਦੀ
 ਤੇ। ਇਸ ਤਾਂ ਉਮਰੇ ਨਾਸ ਮਥੇਪਿਤ ਮੁਰਖਾ
 ਦੀ ਦਰਤੇ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਤੇ।

ਅਮਰੀਕਾ

ਕਹਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਥੀ ਕਈ ਦਾਖ
 ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਦਰਤੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਆਈ ਤੇ
 ਤੇ ਕੁਝ ਜੀ ਵਧੀਆ ਕਹਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਸਲੀਆਂ ਦੀ
ਦੁਰਭਾਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਮਾਨਵ
ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਭਾਸ਼ਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਸਮ ਨੂੰ
ਕਹਿੰਦਾ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮ ਦੀ
ਦੁਰਭਾਸ਼ਣ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਹਿੰਦਾ ਦੀ ਰਸਮ ਵਿਚ ਮਾਨਵ
ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਦੁਰਭਾਸ਼ਣ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ
ਜੋ ਸ਼ਿਵੇ :- (ਕੁਝ ਨੀ ਮੱਥਾ ਤਹਿਣਾ ਵਾਲੀ)
(ਆਇਆ ਨੀ ਥੋੜੇ ਅੰਗਰ ਘੋਸ਼ੇ ਕਿਸੇ)

ਭੇਦ ਨੂੰ
ਕਹਿੰਦਾ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਦ ਦੀ
ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦੀ ਤੌਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਮਾਨਵ ਕਹਿ ਭੇਦ
ਦੀ ਦੁਰਭਾਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਕਰਕੇ
ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਬਦੀ ਤੌਰ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿਨਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਦੀ ਰਸਮ
ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਬਦੀ
ਤੌਰ ਹਨ।

23

ਧਰਮੀ ਧੰਨਾਈ ਨਾਦਰਕਾਰ

1. ਸੁਖਈਰ ਮਿੱਥ

ਸੁਖਈਰ ਮਿੱਥ ਧੰਨਾਈ ਨਾਦਰਕਾਰ ਵਿਚ
ਸੁਖਈਰ ਨਾਦਰਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਮਾਨਵ
ਨਾਦਰ ਕਰੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖਈਰ ਨਾਦਰ
ਧੰਨਾਈ ਮਾਨਵ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਖਈਰ
ਹਨ - ਰਸ ਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਧੰਨਾਈ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਮਾਨਵ ਤੇ ਰਸਮ।

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

2.

वैशम्पयी नू

वैशम्पयी चा प्रहमी थीमारी नादशवाग
हिए प्रमिप नाम जे हिमने घर मागे रे
घागे नादश ही गुरु सीडी जे निमारे घर
मागे नादश प्रमिप जे पूरे जग पाठक वैशम्पयी
हे नादश पञ्चना घर जे फमीर वगरे जग
हिम उग्रा जे प्रहमी थीमारी नादशवाग हे
नाम जे प्रमिप जेहे जग

3.

मिंडा मैर मीड नू

मिंडा मैर मीड ही थीमारी नादश
वाग हिए प्रमिप नाम जे। उजगा ने
घर मागे नादश ही गुरु सीडी निमा
हिने प्रमिप जे - वेहे जग सीडी निमा
उगा जेहे जे ही पञ्चना, मीड। निमा
नादश जेहे जग

4.

एरीप रेर रिदादा नू

एरीप रेर रिदादा ही
प्रहमी थीमारी नादशवाग हे
नाम जे। हिमने घर मागे हिए प्रमिप
भाउत नू हिने। निमा हिने नादश थीमारी
प्रेष मागे एरीप, अगरे पञ्च नू भादि

5.

मुरिच मिप नरुश नू

मुरिच मिप नरुश ही
प्रमिप नादशवाग जे मुरिच मिप नरुश
हे घर मागे नादश प्रमिप जेहे जग
मिने - म यिने - यंड रीग - मरिच नरुश

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

हिम जहां तेर ही बरु मावे धूमिप नादरा ही
हिज्जान के उरुना बीडी मी।

6. धरु मिप मरीह नु
धरु मिप मरीह ही धूमिप
पेनाही नादराव जे हिज्जान के बरु मावे
नादरा धिपे ज्हा हिज्जान के बरु मावे नादरा
धूमिप ही जेहे ज्हाहिम ज्हा हिज्जान के उरुना
नादरा ज्हा - उरुना मिप , एहेव है।

7. वरुताव मिप हुंमश नु
वरुताव मिप हुंमश ही
बरु धूमिप नादराव जेहे ज्हा हिज्जान के
बरु मावे नादरा ही उरुना बीडी मी।
हिज्जान के धूमिप नादरा ज्हा - मां - धिपि भाई
हिज्जान हिज्जान हा बरु जे धूमिप नादरा जे।

8. बुरेदे मिप नु
बुरेदे मिप ही पेनाही हा
हिंर धूमिप नादराव जेहिमा जे हिमने
बरु मावे नादरा ही उरुना बीडी है बरु
मावे नादरा पेनाही भाउत है हिंर। हिम
ज्हा बुरेदे मिप ज्हाहिम हा धूमिप नादरा
मी ही है है।

हिम ज्हा हि मावे धूमिप बुरेदे पेनाही नादरा
- हा ज्हा हिज्जान हावे ज्हाहिम ज्हा उरुना बीडी

[ममापउ]

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

ISER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

प्रश्न विवरण

परीक्षार्थी उत्तर

MSER-179/2024

25

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-17/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक :

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSIR-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर
-------------------------------	------------------	-------------------

BSEB-179/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

BSER-179/2024

